

БЕЛЫЯ СЯВЯТЫ ДЗЕНЬ

THE RAINBOW

CHILDREN'S MAGAZINE

НАША ПОШТА

Від маленького передшкільника Зеня Левицького з Монреалю прийшов такий лист:

Дорога „Веселко”!

Вітаю Тебе з Новим Роком і бажаю щастя. Посилаю 2 долари піврічної передплати. Ці гроші я собі „засіяв”.

Ходжу до передшкільця. Дуже люблю свою Рідну Школу. Люблю також Тебе, Твої казки та віршики, а особливо Чап-Чалала.

Від св. Миколая я отримав багато книжечок.

Я мав правдиву ялинку, а не, як Павлик в оповіданні „Незвичайна ялинка” — намальовану. Я і моя сестричка Мартуса помагали мамі її прибирати.

Здоровлю Тебе щиро!

Відповідь Редакції:

Дорогий Зеню!

Дякуємо за новорічні побажання. Славно, що Ти ходив „посівати” та зібрав собі гроші на передплату „Веселки”. Добре було б, якби й інші діти пішли за Твоїм прикладом. Видно, що Ти любиш читати, коли св. Миколай приніс Тобі книжечки. На жаль, ще багато українських дітей на чужині не мають на свята ялинки. Про тих дітей треба пам’ятати і їм допомагати, особливо під час збірки „Діти — дітям”.

У Новому Році бажаємо Тобі і Твоїй Сестричці Мартусі всього добра!

Ераст Силик з Діксону пише:

Дорога „Веселко”!

Дуже подобалися мені пригоди Богути Багатиря і я їх радо читав. Але дуже й дуже цікаве є оповідання про Богдана Характерника. Я люблю його за відвагу й хоробрість. Маю до Тебе, „Веселко”, одну просьбу: чи Ти не знаєш, де можна дістати ноти творів українських композиторів? Я вже граю четвертий рік на фортепіані, але українських композиторів мало знаю.

Здоровлю Тебе щиро!

Дорогий Ерасте!

„Веселка” пришле Тобі список творів українських композиторів і подасть адресу, де можна їх набути.

Вітаємо!

А ось ще лист від Василька і Марійки Ільчишин із Рочестеру:

Дорога „Веселко”!

Вітаємо Тебе з Новим Роком і бажаємо щастя і успіхів у праці. Дуже радіємо, що Ти і в цьому році до нас приходиш. Ми дуже радо Тебе читаємо, бо в „Веселці” багато гарних оповідань.

Питаєш нас, „Веселко”, як нам живеться на новому місці. Три роки минуло, як ми приїхали з Німеччини. Зразу винаймали помешкання, а тепер Батьки купили хату, і живеться нам дуже добре. Ходимо до школи св. Йосафата, а на українознавство при церкві Боговляння. Від св. Миколая дістав я дві дуже гарні книжки — „Вітер з України” і „Бог вогню”.

Коли до нас прийшли гості на свята, ми їм заколювали і за це дістали кілька доларів. Ці гроші переслали на річну передплату і на пресовий фонд.

Здоровимо щиро!

Відповідь Редакції:

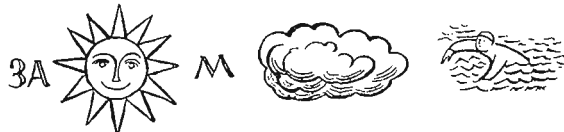
Дорогі Діти!

Дякуємо за новорічні привітання! Тішить нас, що щасливо живеться Вам у Рочестері. Св. Миколай знав, що Ви любите читати по-українськи, і приніс Вам книжки. Ви гарно подбали під час свят про „Веселку”, бо прислали і передплату і пожертву з коляди.

З Новим Роком бажаємо Вам всього кращого!

РОЗГАДАЙМО!

1. РЕБУСИК

Відчитайте слова з поезії Тараса Шевченка.

2. ЦО ЦЕ?

Біла ковдра лежала, Хоч була біленька,
Та від сонця розтала, Та вода брудненька.

3. МЕТАГРАМА

Мене ти здавна звик любити —
І завжди ситий ти за це.
Та тільки „у” на „і” змінити —
Залізу я на деревце.

РОЗГАДКИ за січень, лютий і березень надсилати до 10-го квітня ц. р.

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об’єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа 40 центів.

Адреса: „SVOBODA” — „Veselka”, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J., USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріали. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці”, тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка роботи П. Андрусєва. Роздлові заставки М. Бутовича, Е. Козака, П. Холодного.

Copyright by „Svoboda” 1959. All rights reserved.

„THE RAINBOW” — „VESELKA”

published monthly by the Ukrainian National Association
81-83 Grand Street
Jersey City, N. J.

Subscription \$4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
П. Андрусєв — Шевченко і діти.

ПРОЛІСКА

На кущах ще сніг біліє,
Ожеледдю вкриті пні —
На галяві сонце гріє,
Сніг стопився, і видніє
Лист торішній на землі.

Дерева зі сну збудились,
Затремтіли гіллячки.
Вже бруньки галуззя вкрили,
Мов здорові, повні сили
Невеличкі кулачки.

Вже серезка на ліщині,
Срібний котик на вербі.
Він у теплій козушанці —
Хоч морозяно ще вранці,
Не дасться він журбі..

Щось сухий листок підносить,
Мостить шлях собі у світ,
Та листок ще впертий досить
І міцний. Нікого досі
Не пустив він із землі.

Бій. Здригнувсь листок тривожно:
Він устоятись не зміг —
Синя квітка переможно
Засміялась. Гілку кожну
Сколихнув той дивний сміх.

— Квітка-проліска засяла! —
Вітер вістку скрізь розніс.
— Квітко гарна і ласкава,
З неба ти сьогодні впала
Чи вродилась між беріз?

— Я з землі, у ній мій корінь.
За шуміли вмить гілки:
— Слава землянці тій чорній,
Що, мов небо, сині й гарні
Родить весняні квітки!

Тарас ШЕВЧЕНКО

ВЕСНА

Встала весна, чорну землю
Сонну розбудила,
Уквітчала її рясом,
Барвінком укрила.

І на полі жайворонок,
Соловейко в гаї
Землю, убрану весною,
Вранці зустрічають.

Сніг — водою... Шум і клекіт...
Поле в розталі, у млі...
В небі сірім і далекім
Десь курличуть журавлі:

„Кру-кру-кру! Хоч ніють крила,
Люба землянько, вітай!
Як то радісно, як мило
Повернутись в Рідний Край!”

Мирослав ПЕТРИВ

УКРАЇНСЬКІ РІКИ

Мапу рік виконав П. Холодний

Засіяло сонце,
Щез холодний лід —
І всі ріки вільно
Вже пливуть у світ.

Покидає ТИСА
Свій гористий край,
І пливе на південь
В голубий Дунай.

З бистрим ЧЕРЕМОШЕМ
Мчить прозорий ПРУТ —
Не страшний нам простір,
Ні мандрівки труд.

В дальню синю Вислу
Крізь зелений луг
СЯН пливе сріблистий
І спокійний БУГ.

І ДНІСТЕР поважний,
Сяву рідний брат,
В наше рідне море
Котиться з Карпат.

Золотим Поділлям
Мирно, без тривоги,
Мов хазяїн чесний,
Тихо в'ється БОГ.

Сплав дерева на Черемоші

Не забути, рідні,
Вас ніде повік,
Тихі ясні води
Українських рік.

І ДНІПРО могутній
Пука з льоду рве,
Гордо та велично
Степом він пливе.

З ним повільна ПРИП'ЯТЬ
І ясна ДЕСНА...
Заквітчала рясно
Береги весна.

Мимо шахт спокійно
ДІН пливе з ДІНЦЕМ,
Наче рідний батько
З сином-молодцем.

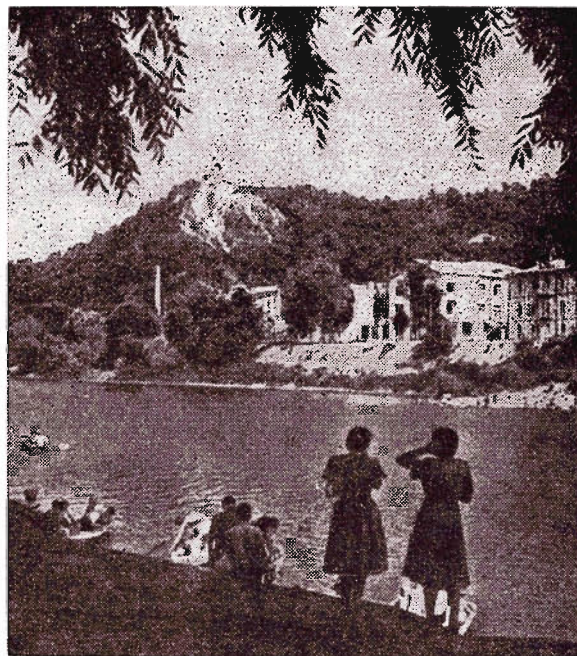
І КУБАНЬ з кавказьких
Кам'яних воріт
Котить жовті води
Й нам несе привіт.

Ці прекрасні ріки
Сяють нам у млі,
Мов ласкаві очі
Рідної землі.

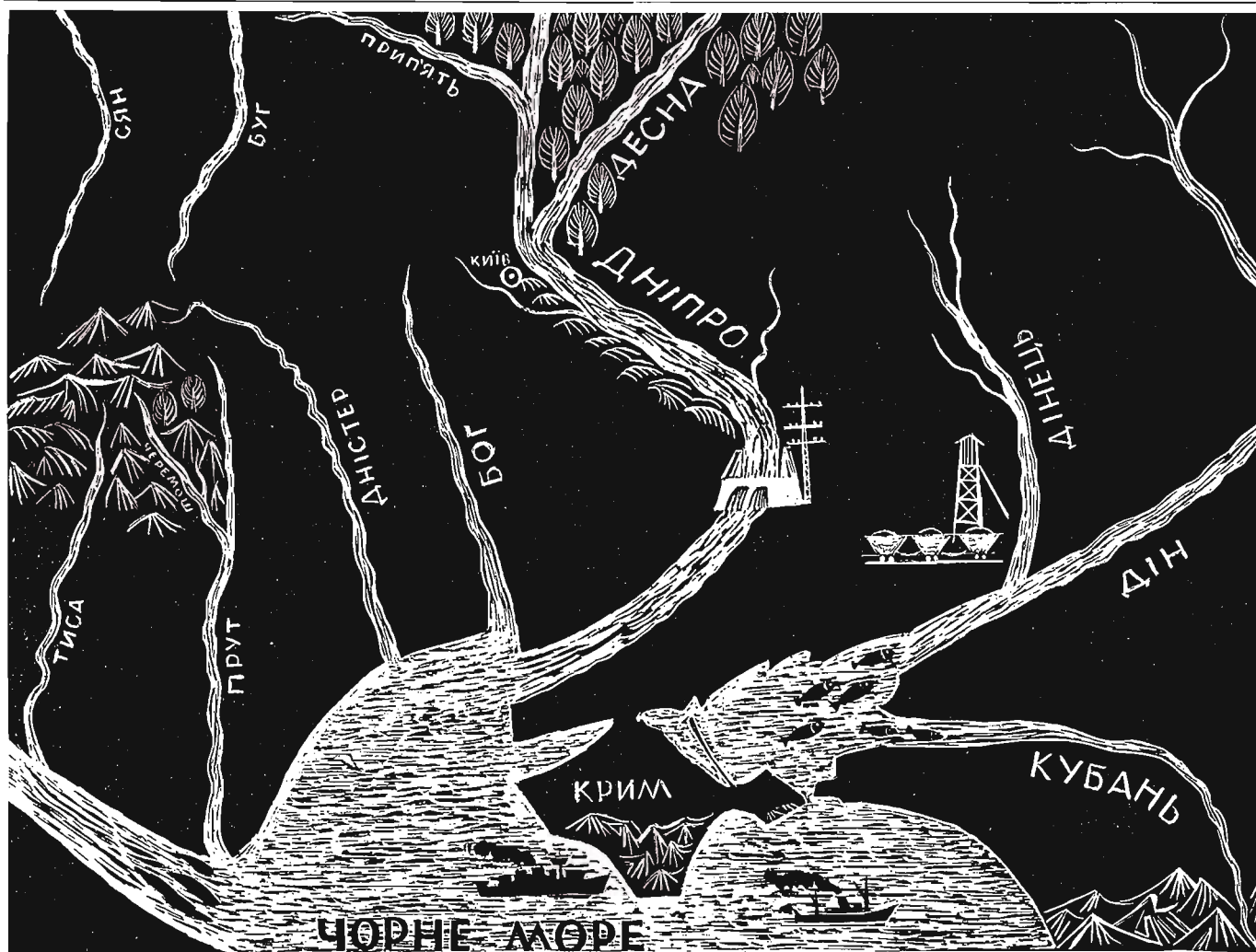
Це про них співали
Козаки пісні
У ярмі турецьким
Ген, на чужині.

Дніпро під Києвом

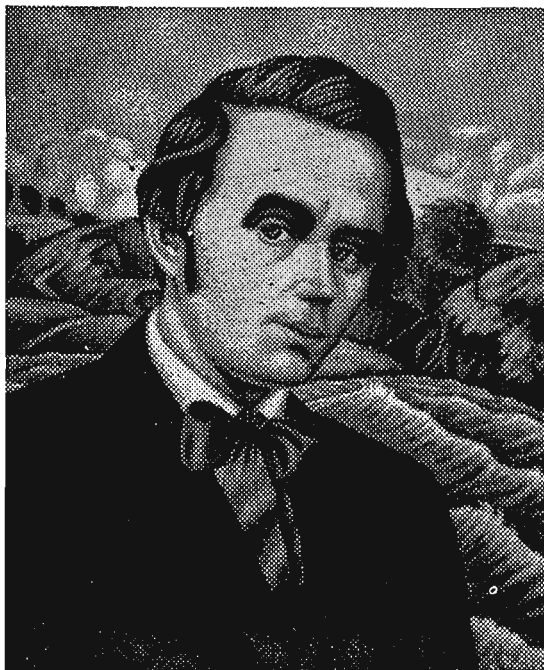

Над Дінцем — колишній Святогірський монастир →

З а в д а н н я: Покажіть на мапі України всі названі у вірші ріки від джерела аж до того місця, де вони впадають у море або зливаються з іншими ріками.

В НАС СЬОГОДНІ ШЕВЧЕНКОВЕ СВЯТО

Портрет Т. Шевченка роботи І. Кейвана

В нас сьогодні Шевченкове свято,
Ми співаєм гуртом „Заповіт” —
Про Шевченка ми знаєм багато,
Та ще більше навчитись нам слід.

Ми тепер рушниками, квітками
Прибираєм Тарасів портрет,
В Україну ми линеєм думками,
Де колись жив великий поет.

Його кості лежать в домовині,
Але Дух його дужий, живий,
Рідний нарід за честь України
Він веде, наче лицар, у бій.

Він показує стежку до волі
Серед темряви, бурі і хмар,
І тому ми і вдома і в школі —
Все читаєм Шевченків „Кобзар”.

В нас сьогодні Шевченкове свято,
І дзвенить „Заповіт” серед нас —
Все ми будемо вірні й завзяті,
Все такі, як бажав наш Тарас.

Леонід ПОЛТАВА

ВЕЛИКА НАУКА

Життя великих людей — це велика наука. З життєпису Тараса Шевченка можна навчитися багато доброго й корисного, потрібного для нас у житті.

9-го березня 1814 року народився в Україні у селі Моринцях на Київщині хлопчик Тарасик. Важко тоді жилося в Україні, бо вже Московщина-Росія захопила її, знищила війною козацьку Запорізьку Січ і завела кріпаччину. Жив наш Тарасик, як билинка в полі. Не було часу в батьків доглянути за дитиною, бо мусіли зранку до ночі працювати на пана. Але сестричка Катерина та дідусь Іван все ж доглядали за хлопчиком, як могли. Міцно любив Тарасик усіх у великій своїй родині. А вже найбільше любив дідуся: це ж він розповідав про те, як козаки билися з татарами й турками, як москалі позбавили Україну свободи... І вже тоді малий Тарасик полюбив свій Рідний Край, українську чудову природу, прегарні наші пісні, казки, оповідання, перекази.

Важко жилося дитині, а ще чорніше життя настало, коли Тарасикові минуло дев'ять років: померла його мама і заступила її місце недобра мачуха. Через два роки помер і тато. Умираючи,

він відчував, що з Тарасика буде якась незвичайна людина.

Вже дитиною був Тарасик дуже пильний до науки, цікавився всім, любив писати й малювати, допитувався у старших людей про минулі події. Одного разу пішов він далеко за село, щоб побачити, де є той край неба і ті стовпи, що небо підпирають. Довго йшов, натомився. Добре, що саме чумаки над'їхали і привезли перевтомлену дитину додому!

Вчився Тарасик у тодішніх простеньких школах, у дяків. Навчився дуже добре писати й читати, але не терпів знуцань дяків-п'яниць. У місцевих малярів Тарас учився малювання. Але й вони не так учили хлопця, як примушували на себе працювати.

Тринадцяти років повернувся Тарас у рідне село, почав пасти вівці. Пастуха з нього не вийшло: вівці розходилися, куди хотіли, а Тарас тим часом читав книжки або малював! Так уже змалку виявлявся його великий талант поета і маляра.

Місцевий поміщик Енгельгарт, звернувши увагу на Тараса, взяв його до себе в покої за козачка-помічника. Працював собі там Тарас, і не

раз уночі заставав його пан за книжкою чи малюванням при свічці. Діставалося тоді непокірному хлопцеві! Однак, немає лиха, щоб не вийшло на краще: переконався пан, що Тарас має талант до малювання, і віддав його вчитися до одного з малярів, у тодішній столиці Московщини, Петербурзі, щоб згодом мати власного маляра.

Удень юнак малював, а вечорами бігав у Літній Сад змальовувати різні мармурові статуї.

— Що ти тут робиш, хлопче? — одного разу почув він зненацька запит.

— Та от, пане, малюю, — відповів Тарас.

— А покажи но, — озвався незнайомец, ще молодий, гарно вдягнений чоловік. Це був український маляр Сошенко, який саме тоді кінчав школу в Петербурзі. Коли побачив Сошенка, як добре малює юнак, так і постановив собі викупити його з панської неволі і влаштувати в Академію Мистецтв. Постановив — і виконав свою постанову.

За допомогою друзів і знайомих Тараса Шевченка викуплено з неволі за дуже великі гроші. Було тоді Тарасові 24 роки. Він відразу ж із найбільшою пильністю взявся до навчання, а одночасно захоплювався писанням своїх прекрасних віршів. У Петербурзі навколо говорили тільки по-російському, але Тарас Шевченко писав вірші по-українському, бо писав їх для свого народу і у тих віршах вимагав свободи для України.

Закінчив Академію Мистецтв Тарас Шевченко із відзначенням. Тільки скінчив — і відразу ж поїхав на батьківщину, за якою так довго тужив. Як поїхав, як побачив — так його серце і заболіло: бідна була тоді його батьківщина, у неволі.

І відтоді у кожному своєму творі — чи вірші, чи поємі, чи п'єси — завжди великий письменник Тарас Шевченко згадував про Україну, щоб увесь світ допоміг їй вирватися з неволі.

Довідався про це лютий цар московський. Заарештував Тараса Шевченка, а потім віддав у солдати і заслав у пустелю, на дикі береги Каспійського моря, заборонивши писати і малювати. Але люди в Україні вже читали твори свого поета, бо тоді Шевченко встиг уже видати свій перший „Кобзар”. Читали і раділи, що з'явився такий чудовий поет, і ще більше полюбили свою нещасну Україну.

Від 1847-го по 1857-ий рік, тобто аж десять років, мучився Тарас Шевченко на засланні, у солдатах. Але й там він читав, писав і малював, хоч мусів усе те робити потайки. Наш геніальний поет не корився!

Вернувшись з заслання, Тарас Шевченко важко захворів. Але у своїх творах не переставав він закликати український народ боротися проти Московщини. Він вірив у те, що його народ вибере собі вільну Державу.

Зустріч Т. Шевченка з малярем І. Сошенком
Малюнок П. Борисенка

Тільки дев'ять років жив Тарас Шевченко вільною людиною, міг вільно вчитися, писати й малювати. А всі інші роки життя він тільки мучився: двадцять чотири роки був кріпаком у пана, десять років поневірявся на засланні, три з половиною роки перебував під наглядом російської поліції. Але ніколи не падав духом, не кидав праці, ніколи не зневірювався. Він був одним із найрозумніших людей того часу, читав твори грецьких і римських філософів-учених, знав кілька чужих мов, дуже любив музику та пісню. А понад усе любив рідну Україну, з її широкими степами, з її прегарними Карпатськими горами, з її бурхливим Чорним морем. Для українського народу, для нас — він жив і творив. І навіть, як був на засланні, написав: „Караюсь, мучусь, але не каюсь!”

Уранці 10-го березня 1861-го року навіки закрились очі нашого найбільшого поета. Помер він у чужому Петербурзі, але перед смертю просив перевезти його тіло в Україну. Так українці і зробили: Тараса Шевченка поховано над рікою Дніпром на високій Чернечій горі.

ВІРШОВАНА

Ж

— жита в жнива на ниві,
Море жовтих колосків,
Що похилені, журливі
Ждуть жниварок і женців.

З

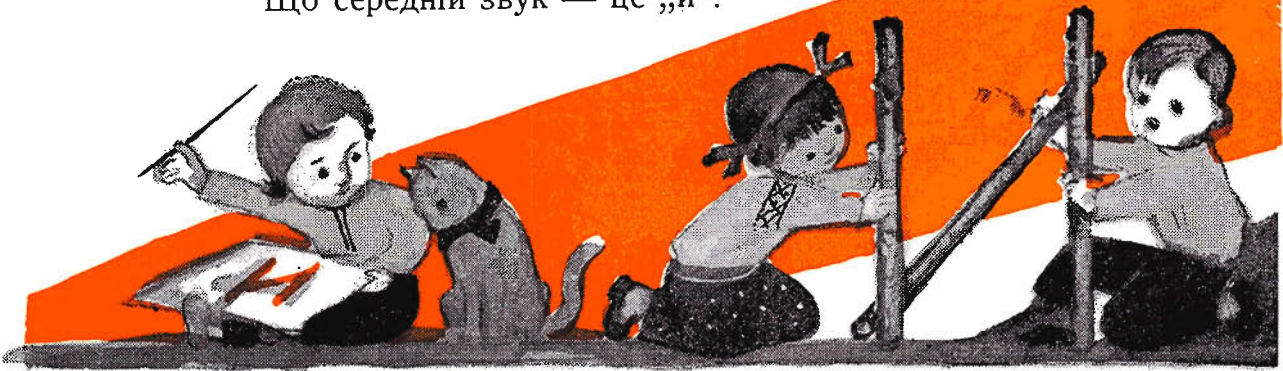
— це заєць на узліссі
Задивився на поля,
Чи не йде, буває, з крисом
Там мисливець іздала.

А Б В Г Д Е Ж З І К Л М

М

— в словах ти зустрічаєш,
Ось для прикладу візьми
Слово „кий” — і вже пізнаєш,
Що середній звук — це „и”.

— індик, що бурить пір'я,
Невдоволений щомить.
Ходить повагом подвір'ям
І на кожного кричить.

ЧОВНИК З ГОЛУБИМ ВІТРИЛОМ

Був собі хлопчик Романко, син рибалки. Романкова родина жила в хатині, вкритій морською травою, де було місце для тата, мами, сестрички, братчика, та ще й для собачки Латки. Латка бігав завжди за Романком, носив його вудку і спав коло його ніг, звинувшись в клубочок. На даху Романкової хатини бузько виплів собі на колесі з воза високе гніздо. Було воно таке високе, як маяк, і певно можна було з нього бачити султанів палац у Царгороді.

Романко допомагав батькові плести сіті, носити кошики з рибою і ладнати човен у дорогу. Але батько вибирався на море сам, щоб високі і чубаті хвилі не схопили хлопчину. Хвилі дуже люблять халати пустунів.

Коли батьків човен зникав за обрієм, Романко вдивлявся в хвилі, які викидали для нього на берег різні іграшки: кручені скійки, різнобарвні зорі й камінці. Часом випливали з глибин створіння в прозорих, як павутиння, кружевах з червоними або фіялковими рубцями. Тоді Романко забував за світ Божий. Хвилі гналися, як дикі коні, одна за одною, переливалися з клеютом і старалися зловити Романка за п'яту. Але хлопчик щоразу підтягав ногу.

Одного разу, коли Романко сидів з Латкою на березі, надплила звідкись на хвилях біла качечка. Латка загавкав, але качечка не злякалася.

— „Провчу її!” — подумав Латка і скочив за качкою в море. Хвилі вхопили собачку і понесли з собою.

— Латко! Латко, вернися! — кричав Романко, але собачка не вертався. Романкові зробилося дуже жаль свого приятеля. Він пригадав собі, як тато приніс Латку щенятком до хати. Латка був тоді такий маленький, що його можна було сховати в кишеню. Не вмів ще дивитися, і треба було його вчити їсти. Потім він навчився багато всяких мудрих штук, як собаки з мандрівного цирку. І ось Латки вже немає...

Враз далеко на морі замерехтіло щось ніби

крильця голубого метелика. Ось воно ближче, ближче... Але то був не метелик, а — човник з голубим вітрилом. Човник був порожній, але здавалося, що він усе розуміє, бо коли Романко простягнув руку, човник відразу ж пристав до берега.

„Який гарний човник! — подумав хлопчик. — Здається, він запрошує мене поплавати”.

Того човник тільки й хотів, бо як тільки Романко сів у нього, він замаєв голубим вітрилом і поплив у море. Відпливши геть далеко, човник раптом звинув вітрило і потонув у хвилях.

Хлопчина злякався. Довкола нього розгортався невиданий світ: дивовижні сині водорості, рожеві коралеві куці, велетенські черепахи, їжаки, медузи, подібні до казкових квітів... Потім вода почала чимраз більше синіти, гейби заходила ніч, і вже тільки світляні риби показували далі дорогу. Почувши під ногами тверду землю, Романко розглянувся і побачив морського короля. Він сидів під коралевою скелею і великим золо-

тим тризубом чесав свою бороду з синіх водоростей.

— Ти рибалчин син, Романку, правда? — спитав король.

— Так.

— Ходи ближче, подивлюся на тебе. Так, так, правду казали мої дочки-хвилі, що в тебе очі поголубіли від моря. Хочеш жити у мене? Я подарую тобі палац, де місяць спить удень, а сонце вночі. Хвилі принесуть тобі скарби затоплених кораблів.

— А мама, тато, сестричка й братчик? А наша хата? Без мене наша хата стане порожньою, бо мама завжди каже, що мене повна хата...

— Хіба вона краща від мого палацу? — здивувався король.

— О, так! Вона вкрита морською травою, і бузько звив на ній гніздо, таке високе, як маяк!

— Так що ж тобі дати на спомин, як уже не хочеш у мене остатися? На ось тобі гостинця, — і король простягнув хлопчині білу перлину, як качине яйце.

Романко згадав про качечку.

— Дорогий королю, я прошу тебе тільки одне: верни мені мого Латку!

— Латку? Що це таке?

— О, це мій собачка. Він білий з чорною латкою на голові. Ми росли разом, і хвилі взяли його зі собою. Латка — мій найліпший приятель.

— Гей, хвилі! — гукнув король. — Віддайте Латку, пустунки! А ти, хлопче — звернувся він до Романка, — бережи цю перлину. Хто її має, того любить море. Князь Святослав возив її з собою в морські походи, козаки ховали її в своїх чайках, як їхали „до турка в гості”. Тепер вона — твоя.

Романко хотів був сказати „спасибі”, але враз звідкись узявся Латка і кинувся йому на груди.

Розбудив його голос батька:

— Не спи так близько берега, синку, а то чубата хвиля забере тебе в море.

— Я був у морського короля, тату! Він подарував мені перлину таку велику, як качине яйце. Дивіться! — Романко розтулив затиснений кулак. Там була біла скойка.

Тато посміхнувся.

— Як дивно... — продовжував Романко. — Я думав... Але по мене приплив човник з голубим вітрилом. І Латка знайшовся! Я буду берегти білу скойку, як дарунок морського короля.

— Човник з голубим вітрилом возив тебе, синку, в королівство снів. А тепер допоможи мені віднести цю сіль. Мама, сестричка й братчик уже ждуть обідати.

I. ВСТУП

Якщо ви добре розглянетесь по вашім мешканні, ви напевно знайдете не одну вишивку на подушці, рушнику, скатерті, жіночій блюзочці тощо. В деякого є також один або й більше килимів, привезених з рідних земель. Нерідко можна побачити різьблений хрест на стіні, дерев'яну тарілку, різьблену коробку чи альбом. В деяких домах можна бачити гарні українські вази, флякони або малі попелнички, зроблені з випаленої глини та розмальовані. А писанки, що ними так захоплюються чужі люди, є гордощами не одної господині дому.

Український нарід жив здавен-давна серед чудової природи. Величні гори, вкриті дрімучими лісами та запашними полонинами, квітучі сади, розлогі лани пшениці, що, наче море, хвилювали під подувом вітру, безмежні степи, срібlistі ріки, щebetання жайворонків над полями, чудові трелі солов'їв вечорами в гаях та хори інших пташок — все це виплекало в душі українського народу глибоке відчуття краси. Та йому було замало природної краси, і він почав сам її творити: прикрасив свою одягу, посуд і знаряддя праці; дбав, щоб його хати були чисто побілені, привітні, щоб поруч були городчики та садочки з квітами. А скільки уваги присвячував він своїм церковцям!

Наші предки укладали й співали прегарні пісні. Танцювальні мелодії вони вигравали на музичних інструментах власного виробу.

Усі ці й подібні цінності називаємо українським народним мистецтвом. Їх творив наш нарід від непам'ятних часів і творить досі, передаючи з покоління в покоління. Кожне покоління старається зробити наше мистецтво ще крацим. Воно є дорогоцінним скарбом нашої культури. Українське народне мистецтво неначе говорить чужим людям про нас, про наші здібності, про нашу працю. Воно примушує чужинців нас поважати та цінити.

II. ВИШИВКА

В Україні не було колись ні одної дівчини, ні одної жінки, що не вмiла б вишивати. Тут,

далеко від Рідної Землі, живемо поруч з людьми інших національностей, і тому у вишитій одязі на вулицю ходимо рідко. Та все таки багато наших матусь умiють вишивати. Вони вишивають подушки, рушники, фіранки на вікна, настiльні дорiжки, скатерті, блюзочки або й сорочки до народної ноші, в якiй найчастiше виступають на сценi. Деколи влаштовуються так званi „вишиванi вечерниці” — тодi всi жiнки й дiвчата приходять у вишитих сукнях.

Кожна вишивальниця знає, що вишивати можна рiзними способами. Однi вишивають „хрестиками”, iншi „гладдю”, ще iншi „низинкою”, „яворiвкою” тощо. Кожний з цих способi вишивання гарний, аби лише був вiдповiдно дiбраний до тканини, на якiй вишиваємо.

Немале значення при вишиваннi має добiр барв ниток. Навiть найкращий взiр при зле дiбраних барвах ниток виглядає погано. Не в усiх областях України добирають тi самi кольори ниток. В одних сторонах уживають багато яскравих кольорiв, в iнших лише один або два. По барвах вишивок можна часом пiзнати вiк жiнок, що їх носять, бо молодшi люблять барвистi вишивки, а старшi волiють темнi або й зовсiм чорнi.

Взори вишивок також неоднаковi по всiй Україні: є листочки, квіточкi, вiночки або й цiлi китиці рож та iнших квітів. Є взори, складенi з квадратикiв, трикутникiв, зiрок, лiнiюк, дорiжок та iнших геометричних фiгур, вiдповiдно пов'язаних. На захiдних землях України вживають частiше геометричних узорiв, а на схiдних — рослинних.

Нашi вишивки збуджують велике зацiкавлення у людей iнших національностей.

В Україні вишивали не тiльки на полотнi та iнших тонких тканинах, але й на грубiй зимовiй одязi, зробленiй з сукна або шкiри. На образах або листiвках можна побачити гарно вишиту грубу суконну одягу або й кожухи гуцулiв з Карпат. Вишивки на грубому матерiалi iнакше виконувалися, нiж на тонкому. До цього вживали грубих вовняних ниток, переважно червоних.

Гуцули носять також широкi шкiрянi паси, званi чересами, та шкiрянi торбинки, дзьобенки.

Череси та дзьобенки також гарно прибрані різнокольоровими шкiрками та металевими прикрасами. В давнину наші королі, князі та бояри носили гаптовані чоботи. Як ці чоботи виглядали, не знаємо, бо до наших часів вони не збереглися.

III. КИЛИМИ

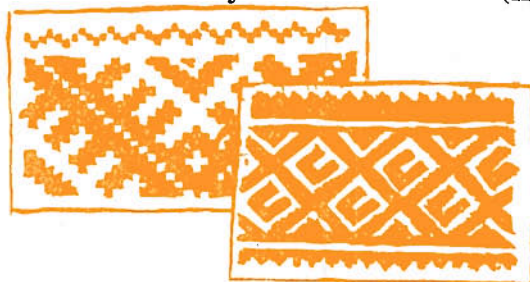
Килими — це доволі великі взористі тканини, зроблені з грубих вовняних ниток, забарвлених у різні кольори. Килимів уживають переважно як прикрасу кімнат. Дехто розвішує їх на стінах під образами чи іконами. В давнину в домах козацьких старшин на розвішаному на стіні килимі чіпляли шаблі, пістолі та рушніці. Часом килимами вкривали лави або й підлоги. Деколи застеляли ліжка. На Гуцульщині накривають килимом домовину під час похорону.

В підземеллі одної церкви недавно розкрито гробницю гетьмана Данила Апостола. У тій гробниці знайдено два дуже гарні килими — один був розстелений на долівці під домовиною, а другим домовина була прикрита. Хоч ці килими пролежали там понад 250 років, збереглися вони дуже добре.

Килими виробляли в різних сторонах східних і західних земель України. Ткали їх ткачі-килимари на верстатах, що називалися кросна. Славні були гуцульські, глинянські, збараські, віконські (з села Вікна на Поділлі), полтавські та інші килими.

Щоб виткати килим, треба мати дуже міцні лляні, конопляні або бавовняні нитки на „основу” (поздовжні нитки). На основі тчуть упоперек кольоровими вовняними нитками, уважаючи, щоб при цьому виходили бажані взори. По виготовленні килима кінці ниток основи зв'язують

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

Учні української парафіяльної суботньої школи в Пітсфілді, Масс., що майже всі народилися в Америці, відіграли у грудні м. р. сценку — „Святий Миколай в українській школі”. Бачимо їх на цій світлині. Подасмо їх прізвища, починаючи згори зліва направо: П. Сміхерко, М. Садовий, Х. Стичинська, А. Садовий (св. Миколай), З. Тарнавська, Ф. Ковчак, Д. Дмитришин, Н. Сілен, Р. Кінаш, Х. Сміхерко, В. Янович, П. Ровіро, В. Копичак, Т. Кінаш, П. Сілен, С. і П. Никорчук. Вечір підготували пані Емлія Стефанок і Люба Янович.

Щиро вітаємо учнів з Пітсфілду у великій родині читачів „Веселки”.

ють по декілька у вузлики, і так постають тороки на обох коротших боках килима.

Подібно, як при вишивках, на килимах бачимо рослинні чи геометричні взори. На східних землях України ткали переважно рослинні взори, а на західних — геометричні.

На Гуцульщині, крім килимів, виробляють також ліжники. Це — тканини, подібні до килимів, але для їх виробу вживають лише вовняних ниток. Ліжники пухлистіші та м'якші від килимів, хоч мають менше барв, часом лише білу та чорну. Ними застеляють ліжка, а деколи ними накриваються під час сну. Поруч килимів на Україні ткали також узорчаті запаски, крайки, плахти, рушніки, паси тощо.

В Америці й Канаді не тчуть по хатах килимів, бо фабричні килими далеко дешевші. Немає тут також звичаю прикрашати стіни кімнат килимами.

(Продовження буде)

ПРИГОДИ ВОВКА НЕСИТОГО

3. НА ВЛАСНІМ ХЛБІ

Та спочатку нелегко було нашому Вовчикові жити без мами.

От вибіг він на те місце, де вперше з мамою ягня зловив. Там під лісом так само паслася овеця отара і той самий хлопчик доглядав її. Але

тепер пастух не лежав, а бігав коло отари, стрибавав, хльостав пугою. Видно, було йому дуже весело, бо пустував він без міри, аж нарешті як закричить не-своїм голосом:

— Вовк! Вовк! Рятуйте!

Наш Вовчик аж присів за корчем.

— „Невже, — подумав він, — побачив мене хлопчик? Але ж я так глибоко в корчах сиджу!”

Люди покидали хто що робив у полі, та й до отари. Позбігалосся їх багато. А хлопчик регочеться, пританцьовує та вигукує:

— А таки одурив! А таки одурив! Одурив! Люди сердилися.

— Бач, — казали, — яке пустотливе! Вже вдруге дурить.

— Роботи через нього немає!

— Гляди ж, — казали інші, — вже більше не повіримо, хоч би й справді вовк нагодився.

Наш Вовчик тільки усміхнувся, чуючи це. Люди розійшлися кожний до свого діла.

Хлопчик, утомившись, ліг горілиць та й задивився на хмари. А Вовчик тихо-тихо потяг балкою до овець, кинувся в отару, вихопив ягня, перекинув на спину, як його вчила мати, та й до лісу. Вівці затупотіли, замакали. Хлопчик схопився на ноги, побачив Вовка і зарепетував:

— Вовк! Вовк! Рятуйте!

Але вже ніхто йому не повірив, ніхто й не обернувся.

— Знову пустує! — говорили одні.

А хтось голосно викрикнув:

— Годі, вже нас не одуриш!

Чуючи це, Вовчик добігав уже до лісу з ягням на спині та скоро і в кущах заховався.

(Продовження буде)

Алла КОССОВСЬКА

ПРО ТАМАРКУ І КАНАРКИ

„Ви гарненькі пташечки,
Жовті, мов цитринки,
Тільки темні смужечки
Розтинають спинки.

Заспівайте пісню нам
Про свою країну,
Що її ви любите,
Як ми — Україну.

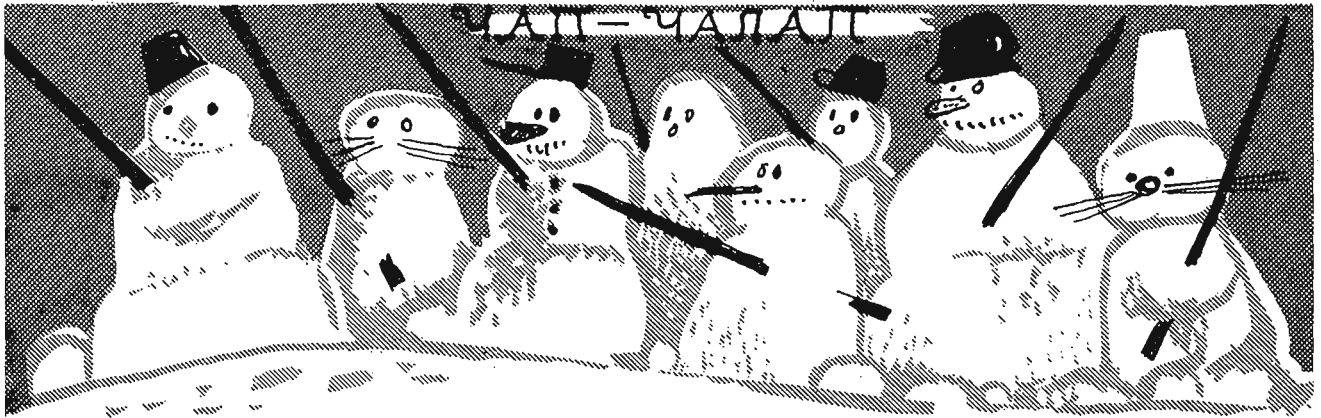
Знаю я, що воля вам
Над усе дорожча,
Та надворі холодно
І бува мороз ще.

Там, на вашім острові,
Пальми і банани,
Та нас ділять простори
Моря — океану.

Ось ми з братом виростем,
Станем моряками,
Повезем вас в рідний край
До татуса й мами.

А поки це станеться,
Буду вам за няньку —
Заспівайте ж, пташечки,
Пісню веселеньку.

Так казала дівчинка,
Дівчинка Тамарка
І дбайливо чистила
Клітку для канарків.

На горбку у два ряди
Снігові стоять діди.
Грізні—страх!— у них обличчя,
Гостре у руках патиччя!

Каже дід до діда: „Грицю!
Приготуй но патерицю,
Як Весна до нас ітима,
Будем битись, побратиме!”

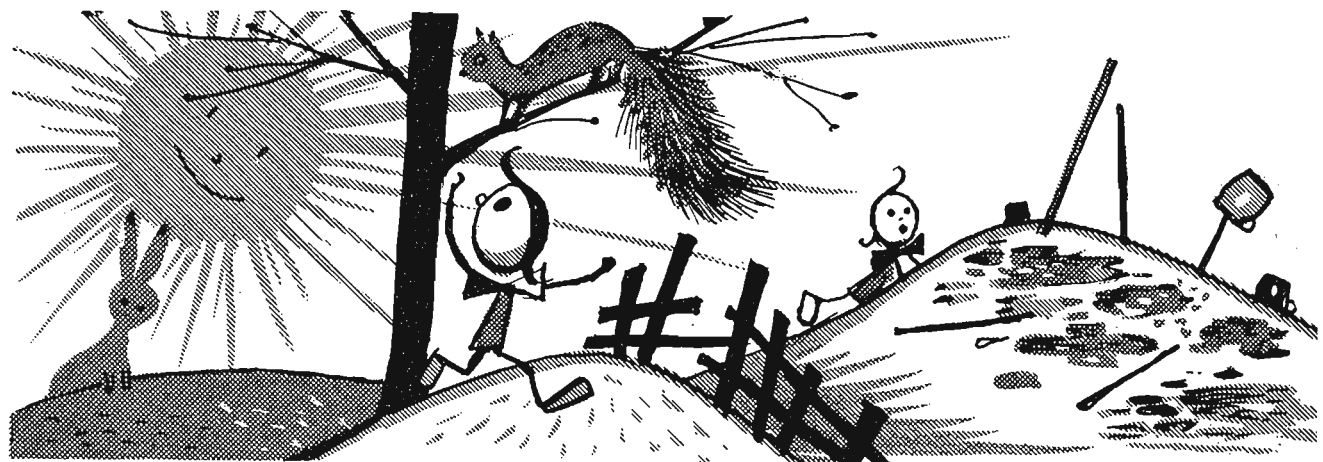
Ми Весні тій голобосій
Добре тут дамо по носі!
Виб'єм — виб'єм патиками,
Потім кинемо до ями!”

Чап-Чалап нащури вуха,
Цей воєнний плян підслухав
І подумав: „Що робити,
Як ту Весну сповістити?”

Кликнув Білку Теофілку:
„Скоро, Білко, скач на гілку, —
Чи не видно за лугами
Де Весни, що йде полями.”

„А ти, Зайцю, до дороги
Май напоготові ноги,
Щоб Весну нам сповістити:
Хай не йде, бо будуть бити.”

Чап-Чалап розставив чати,
Та Весни щось не видати,
Тільки сонце з-поза хмари
Діє дивні чари-мари.

Каже Чап-Чалап: „Ви стійте
На стійках, зійти не смійте!
Подивлюся я тим часом
До дідів за перелазом.”

Нишком-тишком підкрався,
Подивився — здивувався:
Де діди були погані,
Там стояли — калабані.

ЕКО

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE BOHDAN, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ VI: ТУРЕЦЬКА ФОРТЕЦЯ

CHAPTER VI: THE TURKISH FORTRESS

Опудала були знищені, і турецькі гармати обнялися на radoщах.

The scarecrows were destroyed, and the Turkish cannoners embraced each other with joy.

Вранці начальник замку наказав „вспати” їм по двадцять різок за те, що пропустили козаків у море.

In the morning the commander of the fortress ordered twenty lashes for each of them because they allowed the Kozaks to pass to the sea.

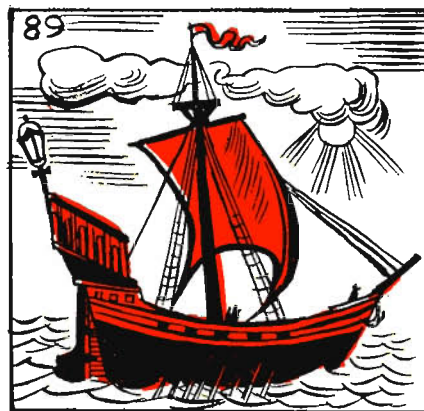
У той час козаки були вже на Чорному морі, і Байда скликав курінних отаманів на раду.

At that time the Kozaks were already on the Black Sea, and Bayda called the battalion otamans for a council.

А по нараді Богдан поплив на розвідку.

After the meeting Bohdan sailed on a reconnaissance mission.

Гордо погойдуючись на хвилях, мов чорний лебідь, плив з гирла Дунаю до Кафи великий турецький корабель.

Proudly rocking on the waves and looking like a great black swan sailed a great Turkish ship, on its voyage from the estuary of the Danube in the direction of Kafa.

З усіх сил налягали на весла невільники, приковані ланцюгами до облавк.

The slaves, chained to the galley, pressed hard on the oars under the whip of their guards.

(Кінець шостого розділу)

(End of Chapter VI)